

DATUM
2015-11-27
ERT DATUM
2015-10-08

DIARIENR
2015/189-4
ER BETECKNING
U2014/07505/F

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Rapporten "Research quality evaluation in Sweden – FOKUS" rörande modell för resursfördelning till universitet och högskolor innefattande sakkunnig granskning av forskningens kvalitet och relevans

Nedan lämnar Statskontoret synpunkter på Vetenskapsrådets förslag om ny modell för resursfördelning till universitet och högskolor innefattande sakkunniggranskning av forskningens kvalitet och relevans. Vetenskapsrådet har bland annat genom att inhämta internationella erfarenheter på området utarbetat en modell som är anpassad efter svenska förhållanden.

Statskontoret avstår emellertid från att ta ställning till förslaget. Föreliggande remissvar inriktas istället på vissa oklarheter och att lyfta fram vissa problematiska aspekter, som enligt vår bedömning, är förknippade med förslaget.

Rekrytering och sammansättning av bedömarpanelerna

En utmaning för FOKUS genomförande är rekryteringen av tillräckligt många experter. Vetenskapsrådet uppskattar att drygt 900 experter behöver anlitas vart sjätte år för att genomföra de olika delarna i bedömningsmodellen. Utredningen redovisar dock inte hur urvalet och rekryteringen av panelledamöterna ska gå till, eller vilket behov av representation av svensk/nordisk expertis till forskningsområdespanelerna som behövs för att säkerställa möjligheterna till granskning och bedömning av forskningsverk på svenska.

Till skillnad från de fem huvudpanelerna föreslås de 24 forskningsområdespanelerna endast bestå av en viss representation av expertis med erfarenhet av en nordisk kontext för att säkerställa att bedömningen av vetenskaplig/konstnärlig kvalitet sker med tillräckligt beaktande av den nationella kontexten och att forskningsverk på svenska kan bedömas. Redovisningen saknar också resonemang kring om olika forskningsområden har olika behov av expertis med sådan erfarenhet.

Statskontoret saknar också en bredare problematisering kring sammansättningen av bedömarpanelerna. Exempelvis kan det finnas skäl till att svenska lärosäten föredrar att bli bedömda av svenska/nordiska experter, hellre än

utomnordiska experter, eftersom de förra kan förväntas vara bättre insatta i den svenska kontexten än de senare. Samtidigt kan en för stor representation av svenska/nordiska experter ge upphov till fler jävssituationer.

En fråga som Statskontoret ställer i sammanhanget är om de närmare 800 bedömare som enligt redovisningen årligen engageras av Vetenskapsrådets ordinarie beredning av forskningsansökningar kan (eller planeras att) engageras i FOKUS. Hur ser i så fall sammansättningen ut bland dessa? En ytterligare fråga som inte besvaras i redovisningen är om lärosätena ska kunna anföra klagomål kring beslut om bemanningen av forskarpanelerna.

Metautvärderingar av FOKUS

Vetenskapsrådet föreslår också att regelbundna metautvärderingar av FOKUS för analys av dess effekter och konsekvenser genomförs. Med tanke på kostnaderna för FOKUS anser Statskontoret det vara ytterst väsentligt att utvärderingarna kan genomföras på ett ändamålsenligt sätt. En förutsättning för att kunna utvärdera en verksamhet är att det finns tydliga mål som ska uppnås. Emellertid anser Statskontoret att modellens målformuleringar har en för låg grad av konkretion, och innehåller ord och formuleringar som exempelvis ”verkar för”, ”främja” och ”stödja”. I den fortsatta beredningen av FOKUS föreslår Statskontoret att följande riktlinjer när det gäller målformulering tas i beaktande; mål ska bland annat vara uppföljnings- och utvärderingsbara, förankrade hos tongivande deltagare och eftersträva att mäta även effekter, och inte endast omedelbara resultat.

Utredningschef Jessica Bylund har beslutat i detta ärende. Utredare Sebastian Stålfors, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Jessica Bylund

Sebastian Stålfors